

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 407/08-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť F. H., D., t. č. vo výkone trestu B., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky, namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a namietaného porušenia práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 82/2007 a jeho uznesením zo 7. augusta 2007 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 4/2008 a jeho uznesením z 20. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2008 doručená sťažnosť F. H., D., t. č. vo výkone trestu B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48

ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a porušenie práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 82/2007 a jeho uznesením zo 7. augusta 2007 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 4/2008 a jeho uznesením z 20. februára 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 63/2006 z 27. apríla 2007 uznaný vinným zo spáchania trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona a trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ako aj zo spáchania trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona. Za tieto trestné činy bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov a 6 mesiacov so zaradením do druhej nápravno výchovnej skupiny. Zároveň bol sťažovateľovi uložený trest prepadnutia vecí a ochranné ústavné protialkoholické liečenie.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 1 To 82/2007-773 zo 7. augusta 2007 rozhodol tak, že ho ako nedôvodné zamietol. Vydaním tohto rozhodnutia došlo k právoplatnému skončeniu predmetnej trestnej veci. Uznesenie krajského súdu následne sťažovateľ napadol prostredníctvom svojho obhajcu mimoriadnym opravným prostriedkom - dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 4/2008 z 20. februára 2008 odmietol, pretože neboli splnené dôvody dovolania predpokladané v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd a najvyšší súd svojimi postupmi a rozhodnutiami porušili ním označené práva, čo odôvodnil v podstate tým, že všeobecné

súdy porušili platné trestnoprávne predpisy so silou zákona (okrem iného aj zásady trestného konania), pretože ho uznali vinným zo spáchania už uvedených trestných činov napriek tomu, že skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin znásilnenia v štádiu pokusu nebol v trestnom konaní riadne preukázaný, resp. podľa tvrdenia sťažovateľa sa tento skutok nestal, prípadne nebolo dokázané, že by sa ho on dopustil. Ďalšie pochybenie všeobecných súdov videl sťažovateľ v tom, že skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin vraždy v štádiu pokusu mal byť kvalifikovaný nanajvýš ako trestný čin ublíženia na zdraví, pretože sťažovateľ poprel úmysel vraždiť. Obvinenie bolo podľa jeho slov vykonštruované. *«Súd 1. stupňa má v rozsudku 1 T 63/2006 očividné a zrejmé rozpory a najmä závažné nedostatky a to najmä v otázkach dokazovania a spôsobe vyhodnocovania dôkazov... Súd neučinil takmer nič na odstránenie značných a zrejmych rozporov najmä vo výpovediach svedkov, nevykonal žiadne relevantné úkony, ktorými by zabezpečil zistenie objektívnej pravdy! ... rozsudok v otázkach viny a trestu založil na očividne pochybných – rozporuplných výpovediach „dôkazoch“ ešte pochybnejších osôb – svedkov o. i. alkoholikov...»* Podľa názoru sťažovateľa je rozsudok okresného súdu nejasný a nezrozumiteľný, pokiaľ ide o skutkové zistenia je neúplný, ďalej sa vyznačuje absenciou dôležitej právnej úvahy a dôkazmi nevyhnutnými na rozhodnutie. *„Orgány - súdy vo veci činné mnou predložené dôkazy a argumenty, ktoré mali oporu vo faktoch doslova ignorovali, čím potlačili moje práva a právo na spravodlivý proces v zmysle článku: 6 ods. 1 a následovný dohovor.“* Všeobecné súdy podľa slov sťažovateľa porušili zásady trestného konania *„in dubio pro reo“* a zásadu *„objektívnej pravdy“*.

Sťažovateľ namieta aj nestrannosť a nezáujatosť senátu okresného súdu a dĺžku trvania trestného konania.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že najvyšší súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 4/2008 a uznesením z 20. februára 2008 a krajský súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 82/2007 a uznesením zo 7. augusta 2007 porušili čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 ústavy, ako aj jeho základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a práva zaručené v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej žiadal, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu a uložil okresnému súdu, „*aby vo veci znovu konal a rozhodol*“, prepustil ho z výkonu trestu odňatia slobody a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 300 000 Sk.

Napokon sťažovateľ požiadal, aby mu bol v konaní pred ústavným súdom ustanovený právny zástupca.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 12 ods. 3 ústavy každý má právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárrodnovaniu.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,

- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo
- c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 13 ods. 2 ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.

Podľa čl. 13 ods. 3 ústavy zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

1. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (obdobne I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Pokiaľ sťažovateľ sťažnosťou pred ústavným súdom napadol postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 82/2007 a jeho uznesenie zo 7. augusta 2007, potom treba konštatovať, že tento postup a rozhodnutie preskúmal a rozhodol o ňom na základe podaného dovolania najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 4/2008, a teda proti namietanému porušeniu základných práv a slobôd napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu sa sťažovateľ mohol domôcť (a aj sa domáhal) ochrany využitím jemu dostupných a aj účinných prostriedkov nápravy pred všeobecným (najvyšším) súdom (mutatis mutandis I. ÚS 104/02). Právomoc všeobecného (najvyššieho) súdu preskúmať napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k danej veci. V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv je teda z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie uznesenia najvyššieho súdu (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ v sťažnosti pred ústavným súdom predovšetkým namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého sa mali všeobecné súdy dopustiť tým, že v jeho trestnej veci postupovali a rozhodli v rozpore s Trestným zákonom a Trestným poriadkom. Sťažovateľ zastáva názor, že okresný súd ho odsúdil za trestný čin znásilnenia v štádiu pokusu bez toho, aby bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že sa skutok znásilnenia, resp. jeho pokusu stal, prípadne, že by sa ho bol dopustil. Ďalej okresný súd odsúdil sťažovateľa aj za trestný čin vraždy v štádiu pokusu, ktorý však podľa jeho tvrdenia nebol týmto trestným činom, ale trestným činom ublíženia na zdraví. Krajský súd, ako aj najvyšší súd sa so závermi uvedenými v odsudzujúcom rozsudku okresného súdu podľa slov sťažovateľa „stotožnili“, pričom neprihliadli na jeho argumenty, ktoré slúžili na podporu jeho tvrdení, a teda nezabezpečili nápravu „nezákonného a protiústavného stavu“ vyvolaného rozhodnutím okresného súdu, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných

ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Najvyšší súd 20. februára 2008 na neverejnom zasadnutí o dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu rozhodol uznesením sp. zn. 1 Tdo 4/2008 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol.

V odôvodnení uznesenia najvyšší súd uviedol: „*Proti... uzneseniu Krajského súdu v Žiline podal dňa 19. novembra 2007 obvinený F. H. prostredníctvom zvoleného obhajcu dovolanie, ktoré bolo Okresným súdom v Žiline predložené na Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 6. februára 2008.*

Predmetné dovolanie bolo podané podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a vytyka sa v ňom, že v predmetnej veci došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu oboch skutkov, zo spáchania ktorých bol obvinený uznaný za vinného už rozsudkom Okresného súdu v Žiline.

K jednotlivým skutkom obvinený v podanom dovolaní sa vyjadril ku skutkovému stavu ustálenému okresným súdom, pričom v podstate zotrval na svojej obhajobe prednášanej v priebehu celého konania, že sa predmetných skutkov nedopustil.

Vo vzťahu ku skutku pod bodom 1) rozsudku Okresného súdu v Žiline uviedol, že nemal žiadny dôvod napadnúť poškodenú D. a pokúsiť sa ju znásilniť, pričom jediným priamym dôkazom proti nemu bola v tomto smere len výpoveď poškodenej. Táto bola v inkriminovanom čase pod značným vplyvom alkoholu a identifikovala ho iba podľa hlasu, pretože na izbe, kde sa nachádzala, bola tma.

Preto okresný súd a následne aj krajský súd pochybili, keď pri ustálení jeho viny v tomto skutku vychádzali len z výpovede tejto poškodenej. Jej výpoveď bola čiastočne spochybnená aj závermi znalkyne z odboru psychológie PhDr. T. , ktorá vo svojej výpovedi uviedla, že poškodená sa k veci vyjadrila vágne, nejasne a náznakovo, pričom sa nevedela ani orientovať v čase. V jeho prospech naopak vyzneli výpoveď svedka MUDr. B. a lekárske správy založené v spise. Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti ho mal už Okresný súd v Žiline oslobodiť spod obžaloby podľa § 285 písm. c) Tr. por. Pretože nebolo jednoznačným a nepochybným spôsobom preukázané, že dňa 16. augusta 2005 spáchal predmetný skutok.

Ku skutku pod bodom 2) rozsudku Okresného súdu v Žiline rovnako napadol

skutkové závery tohto súdu, ako aj výrok o jeho vine, pričom zotrval na svojej prednášanej obhajobe, že v inkriminovanom čase sa on len bránil proti útoku J. Z. a ďalších osôb a pri tejto obrane spôsobil J. Z. zranenie. Na základe vykonaných dôkazov sa podľa jeho názoru nedá vylúčiť verzia, že bol na svojej izbe napadnutý viacerými útočníkmi, ktorí ho udierali do hlavy a pokiaľ spôsobil poškodenému J. Z. poranenie, tak to bolo len v rámci jeho sebaobrany, na ktorú použil nôž. Konal teda v nutnej obrane, ktorá bola primeraná útoku viacerých osôb proti nemu, a preto ho mal okresný súd v tomto prípade podľa § 285 písm. b) Tr. por. spod obžaloby oslobodiť.

Ak by Krajský súd v Žiline pri rozhodovaní o jeho odvolaní postupoval dôsledne, mal rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušiť a vrátiť mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie. Tým, že jeho odvolanie Krajský súd v Žiline ako nedôvodné zamietol, porušil podľa jeho názoru zákon v jeho neprospech a to v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 8 ods. 1, § 241 ods. 1, § 238 ods. 1, ods. 2, § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, § 13 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a v ustanovení § 287 ods. 1 Tr. por.

V závere dovolania preto obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol vo veci rozsudkom, ktorým vysloví, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Žiline a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon vo vyššie citovaných zákonných ustanoveniach a v jeho neprospech, aby toto uznesenie následne zrušil a Krajskému súdu v Žiline aby prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), že bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.] v zákonnej lehote a na mieste kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejmé, že nie sú splnené zákonné dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Podľa § 371 písm. i) Tr. por. dovolanie je možné podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 385 ods. 1 Tr. por. dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú

v ňom uvedené.

Rozsah preskúmvacieho oprávnenia dovolacieho súdu je teda obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať ani úplnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní a rovnako ani hodnotenie dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní (ktorých správnosť a úplnosť dovolací súd už nemôže hodnotiť) bol podradený pod právnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad by odôvodňoval naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Dovolacie námietky obvineného F. H. v predmetnej veci sa vôbec nedotýkajú právneho posúdenia zistených skutkov, ale naopak spochybňujú skutkové závery súdov prvého a druhého stupňa vo vzťahu k obom skutkom ustáleným v rozsudku Okresného súdu v Žiline. Obvinený vo vzťahu k právnemu posúdeniu týchto skutkov vyvodzuje iba ten záver, že pri inom hodnotení vykonaných dôkazov a inom ustálení oboch skutkov kladených mu za vinu, mal byť v končenom dôsledku v celom rozsahu oslobodený spod obžaloby okresného prokurátora.

Keďže dovolací súd nemôže v danom prípade preskúmať úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, je v dovolacom konaní potrebné oba skutky považovať za správne ustálené. Keďže takto ustálené skutky vykazujú zákonné znaky trestných činov, z ktorých bol pôvodným rozsudkom Okresného súdu v Žiline obvinený F. H. uznaný za vinného je preto tento rozsudok, ako aj nadväzujúce napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline založené na správnom právnom posúdení konania obvineného, pričom nebolo zistené ani nesprávne posúdenie iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesením na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného F. H. odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. “

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v odôvodnení svojho uznesenia zameral predovšetkým na skutočnosť, či boli splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1

písm. i) Trestného poriadku, a zistil, že to tak nebolo, preto dovolanie sťažovateľa odmietol. Tento právny záver najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom odôvodnil, preto ho nemožno v žiadnom prípade považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd v danom prípade neporušil označené práva sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Sťažovateľ v sťažnosti pred ústavným súdom namieta aj porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 13 dohovoru, ktoré spája s rovnakými dôvodmi, ktoré uviedol v súvislosti s tvrdeným porušením základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a to vzhľadom na znenie citovaných článkov ústavy a dohovoru, z ktorého je evidentné, že medzi namietaným porušením práv a postupom všeobecných súdov v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi neexistuje žiadna príčinná súvislosť.

Základné právo zaručené v čl. 46 ods. 2 ústavy sa nevzťahuje na konanie a rozhodnutie v trestných veciach, ale na rozhodnutie orgánu verejnej správy a s tým

súvisiace následné konanie a rozhodovanie súdov v rámci tzv. správneho súdnictva, čo nebol prípad sťažovateľa.

Tvrdenia o porušení základných práv zaručených v čl. 47 ods. 3 (rovnosť účastníkov v konaní) a čl. 50 ods. 2 a 3 (prezumpcia nevinu a základné právo na obhajobu) ústavy sťažovateľ v sťažnosti pred ústavným súdom žiadnym spôsobom argumentačne nepodporil. Neuviedol, akým spôsobom (čím) všeobecné súdy tieto jeho práva porušili. To, že sťažovateľ nesúhlasí s výsledkom trestného konania, samo osebe neznamena bez ďalšieho porušenie jeho základného práva na obhajobu, príp. porušenie rovnosti účastníkov konania a rovnako ani porušenie prezumpcie nevinu.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 13 dohovoru ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedeného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd v konal a rozhodol v súlade s príslušnými ustanoveniami procesno-právneho predpisu upravujúceho postup v trestnom konaní, od ktorých sa všeobecný súd žiadnym spôsobom neodchýlil. Rovnako proti uzneseniu krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom konal a rozhodol najvyšší súd opäť v súlade s procesno-právnym predpisom. Krajský súd a ani najvyšší súd teda neodopreli sťažovateľovi právo na účinný opravný prostriedok.

Vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľa ústavný súd v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Napokon sťažovateľ tvrdí, že trestné konanie vedené proti jeho osobe bolo neprimerane dlhé, čím došlo k porušeniu základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nemožno dosiahnuť po právoplatnom skončení napadnutého konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Trestné konanie vo veci sťažovateľa bolo právoplatne skončené vydaním uznesenia krajského súdu č. k. 1 To 82/2007-773 zo 7. augusta 2007, ktorým krajský súd zamietol odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 T 63/2006 z 27. apríla 2007. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Dovolacie konanie bolo právoplatne skončené vydaním uznesenia sp. zn. 1 Tdo 4/2008 z 20. februára 2008. Sťažnosť ústavnému súdu na zbytočné prietahy v konaní podal (3. jún 2008) teda v čase, keď konanie pred okresným súdom, krajským súdom alebo najvyšším súdom bolo už právoplatne skončené, teda v čase, v ktorom už nedochádza k namietanému porušovaniu práv zo strany všeobecných súdov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 13 ústavy treba poznamenať, že ustanovenia týchto článkov kvalifikuje stabilizovaná judikatúra ústavného súdu ako všeobecné ustanovenia, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych záležitostiach. Ich aplikácia nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu na základne právo alebo slobodu fyzickej alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 34/96, I. ÚS 58/97, I. ÚS 59/97, I. ÚS 36/07).

Porušenia citovaných ustanovení čl. 12 a čl. 13 ústavy už v samostatnom chápaní a v danom prípade ani v spojení s namietaným porušením iných článkov ústavy zakotvujúcich základné práva a slobody sa sťažovateľ nemôže úspešne domáhať jednak pre ich všeobecný charakter, ale najmä vzhľadom na skutočnosť, že v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu ním označených základných práv a slobôd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, jeho žiadosťami o zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, o vrátenie vecí na ďalšie konanie, o jeho prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a o priznanie primeraného finančného sa už nezaoberal. Rovnako tak bolo bez významu rozhodovať o ustanovení právneho zástupcu sťažovateľovi v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2008